

тъгъвзи бисеръ, какъвто е Америка, не ще бжде въ нашата корона, не си струва трудътъ да ся носи.“

Лордъ Кембденъ още по-убѣдително говорилъ: „Милорди, казалъ той, азъ приказвамъ съ васъ не като политикъ, не като господарственъ чловѣкъ или като философъ, а като простъ законовѣдецъ (легистъ). Вий нѣмате право да налагате данъкъ на Америка; естественното право и неизмѣнитѣ закони на природата сж на страната на този народъ. Царѣе, лордове, общини — всичко това сж благозвучни наименованія; но царьетѣ, лордоветѣ, общинитѣ не могатъ да станхтъ тирани. Така сжщо законно е да ся противи чловѣкъ на тираніята на многото, както и на тираніята на единътъ. Веднажъ понитали великійтъ Селдена, въ каква книга ся говори за правото да ся противимъ на тиранитѣ. Това е било всякогашнійтъ обичай на Англія, отговорилъ Селденъ, а обичайтъ на Англія е законъ за страната“.

Тѣзи блѣскави слова на защитницитѣ ся изговорили безъ да си иматъ мѣстото. Добро е да ся говори като знаешъ, че можешъ да убѣдишъ; но защо да ся говори, когато съ противурѣчіето си извиквашъ още по-голъма злоба. Краснорѣчіето на Питта и Кембдена трѣбаше да ся разбіе отъ твърдата рѣшителность на хора, които искали борбата и униженіето. Лордъ Гоуеръ казалъ съ малко думи какво иска Англія и съ малко думи засрамилъ многодумното безсиліе на хора, които искали да дѣйствувать съ доброжелателство. „Милорди, казалъ Гоуеръ, оставете Американцитѣ сами да говорѣхтъ за естественнитѣ си или божественни права, за тѣхнитѣ правдини, като хора и както граждани, за тѣхнитѣ правдини, които тѣ сж получили отъ Бога и отъ природата! Мнѣніето ми е, че трѣба да ся употрѣби сила“. Поне кратичко и ясно. И не само ясно, но Чатама укорявали още, че той распалва Американцитѣ. Мнѣніето на Гоуеръ удържало побѣда като най-кратко и най-легко за изпълненіе; царьтъ билъ